

Брюксел, 9.6.2017 г.
COM(2017) 312 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Действия за усъвършенстване на докладването в областта на околната среда

{SWD(2017) 230 final}

1. ВЪВЕДЕНИЕ И КОНТЕКСТ

Всички искаме да знаем дали въздухът, който дишаме, и водата, която пием, са здравословни или дали нашите плажове и езера са чисти. Гражданите на Европа имат право да знаят какво е качеството на местната природна среда и дали действията на ЕС водят до подобрения.

За да сме осведомени за това, ние трябва да управляваме информационните потоци. Информацията на европейско равнище обикновено започва да се генерира на местно равнище: **мониторингът на околната среда** по отношение на замърсяването на въздуха, състоянието на природата, качеството на водата и т.н. е свързан с наблюдение на това, което се случва с околната среда „по места“. След това част от тази информация се **докладва** на равнище ЕС и на гражданите. На европейско равнище тя се използва за **регулаторен мониторинг**, с който се проверява дали законодателството постига ефективно целите си.

Някои доклади за околната среда имат широк отзвук. Годишният доклад на ЕС за водите за къпане привлича внимание от цяла Европа, като предоставената от Европейската агенция за околна среда (ЕАОС) онлайн информация е била видяна над 73 000 пъти през 2016 г. Други доклади, публикувани от Комисията, остават до голяма степен незабелязани от широката общественост, но въпреки това изпълняват важна цел за регулаторния мониторинг на прилагането на правото на ЕС.

Докладването относно политиките и околната среда осигурява съществени факти и информация за информираното вземане на решения. Всъщност то е ключово за цикъла от анализи, диалог и сътрудничество, който протича по време на прегледа на изпълнението на политиките в областта на околната среда¹.

Но докладването води до разходи за държавите членки и търговските дружества и по тази причина трябва да се поддържа равновесие между нуждата от по-добра информация и разходите за осигуряването ѝ. Затова с пакета от мерки за по-добро регулиране от месец май 2015 г.² се даде начало на подробен преглед на изискванията за докладване, включително по отношение на околната среда, под формата на проверка за пригодност, фокусирана върху докладването и регулаторния мониторинг³.

В настоящия доклад е представен изготвеният в резултат на това план за действие, чиято цел е да гарантира, че законодателството на ЕС в областта на околната среда постига очакваното въздействие на местно равнище. Целта е да се информират по-добре европейските граждани относно тези постижения и същевременно да се

¹ COM(2017) 63.

² „По-добро регулиране за постигането на по-добри резултати — Програма на ЕС“ (COM(2015) 215).

³ Този преглед не включва докладване в областта на изменението на климата. Всъщност в областта на политиката относно климата и енергетиката Комисията вече е предложила опростяване на задълженията за планиране, докладване и мониторинг: вж. „Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно управлението на Енергийния съюз“ COM(2016) 759. В общ план, връзките между докладването в областта на околната среда и докладването в други области (енергетика, климат, селско стопанство, морско дело и др.) са разгледани по-долу по отношение на съгласуваността.

опрости тежестта при докладване за националните администрации и търговските дружества.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕРКАТА ЗА ПРИГОДНОСТ

Предизвикателството пред тази проверка за пригодност беше да се балансират два аспекта. От една страна, това означаваше да се върнем една стъпка назад, за да видим общия план и да получим информация от каналите за докладване. От друга страна, това беше упражнение за вглеждане в детайлите на различните канали за докладване и оперативните предизвикателства, които те поставят, и да се поучим от това. Макар целта да беше да бъдем възможно най-амбициозни, също така беше важно да не изгубим контрол върху ситуацията. Основните въпроси, свързани с обхвата, бяха следните:

- „Задължения за докладване“ означава правните разпоредби, които изискват данни, информация или доклади да бъдат предадени на Комисията или на ЕАОС. Това докладване имаше за главна цел да даде възможност на Комисията да контролира прилагането на правото на ЕС в държавите членки. Така проверката за пригодност обхваща т.нар. „регулаторен мониторинг“, но не и мониторинга на околната среда „по места“, в най-широк смисъл.
- Освен да разгледа докладването на европейско равнище, проверката за пригодност беше фокусирана и върху това как тази информация се разпространява след това.
- Не всички задължения за докладване, които са разгледани в проверката за пригодност, са директно обхванати от директиви или регламенти. Много от тях са регламентираны чрез делегирани актове или актове за изпълнение, или чрез насоки или неофициални споразумения.

Бяха поставени двадесет въпроса за оценка, които по същество целяха да се изясни дали правилната информация е достъпна в правилния момент, по подходящ начин и при възможно най-ниски разходи. Заинтересованите групи бяха анкетирани онлайн и чрез редовни семинари. Политиката в областта на околната среда обхваща 181 задължения за докладване, които се намират в 58 акта от законодателството на ЕС в областта на околната среда. Те изискват цифрова и геопространствена информация, но повечето са в текстови формат, който е най-труден за докладване, структуриране и анализ. Честотата варира. Около половината от тях се изготвят на всеки две или повече години, а другата половина води до доклад на Комисията до другите институции на ЕС. Процесите също варират, но изглежда работят най-добре когато ЕАОС обработва данните. В резюме, от оценката стана ясно, че:

- **Ефективността** се е подобрила значително през годините и като цяло се счита за задоволителна. Въпреки това, съществува възможност за подобрения по някои взаимосвързани въпроси (като усъвършенстване за постигане на по-общ процес) и за конкретни законодателни актове.
- Докладването е до голяма степен **ефикасно**, а административната тежест (прогнозни разходи в размер на 22 милиона евро годишно) е умерена, оправдана и пропорционална. Ползите — като подобро и по-целенасочено изпълнение и по-добра обществена информираност — превишават значително разходите. Ефикасността може да бъде повишена чрез хоризонтално и стратегическо

усъвършенстване на процеса. Някои корекции в съдържанието, графика, честотата и процеса също биха могли да подобрят ефикасността, но някои от тези промени биха изисквали изменение на съответното законодателство.

- До голяма степен се постига **съгласуваност** между задълженията за докладване в области на политиката на ЕС като селско стопанство, климат, енергетика, морска политика и др. Но си струва да се разгледа въпросът дали съгласуваността между някои от тези различни области, както и по отношение на задължения, произлизащи от международни ангажменти, би могла да бъде подобрена.
- Повечето задължения за докладване са **релевантни**, но има възможност за подобрения (например усъвършенствани технически решения) и алтернативни подходи (например събирането на национални данни). По-конкретно, съдържанието на докладването в областта на околната среда би могло да се фокусира повече върху информация, която е стратегическа, количествена и насочена към по-добро регулиране (например чрез използване на ключови показатели). Това би намалило количеството текстова информация, която се изисква в момента.
- Има **добавена стойност за ЕС**, тъй като сегашното докладване осигурява ясни ползи под формата на сравнима и съгласувана информация, която не е достъпна на национално равнище. Въпреки това, алтернативните подходи, като активното разпространяване на релевантна информация относно околната среда на национално равнище, могат да направят докладването на европейско равнище по-малко необходимо в дългосрочен план.

Таблица 1: Общ преглед на резултатите (за повече подробности вижте SWD(2017) 230). Процентът се отнася до 58-те законодателни акта или до анализираниите 181 задължения за докладване, в зависимост от наличните данни.

Проблем	Процент
Вече предложено от Комисията изменение на законодателството, което усъвършенства докладването (свързано със законодателството)	16 %
Набелязани са проблеми при докладването, които могат да наложат законодателни изменения (свързано със законодателството)	12 %
Докладване, което включва примери за най-добри практики (свързано със законодателството)	19 %
Докладване, което се счита за изключително полезно (свързано със задълженията за докладване)	39 %
Докладване, което се счита за слабо полезно (свързано със задълженията за докладване)	9 %
Докладване, при което използването на показатели може да бъде подобрено (свързано със законодателството, основано на скринингов анализ)	86 %
Докладване, което разчита предимно на текстова информация (свързано със задълженията за докладване)	76 %
Докладване, при което външната съгласуваност би могла да бъде	29 %

подобрана (свързано със законодателството, основано на обратна връзка от заинтересованите страни)	
Докладване, при което забавянията са значителни (свързано със 78 задължения за докладване, които са свързани с доклади на Комисията)	27 %

Доказателствата водят до заключението, че повечето задължения за докладване до голяма степен са пригодни за целта. Освен това, в близкото минало е постигнат и сериозен напредък в много области (вж. раздел 3).

Проблемите, които трябва да бъдат решени в бъдеще, включват:

- да се гарантира, че всички задължения за докладване включват ключовите показатели, които са необходими, за да се направи оценка на спазването на изискванията и да се разберат резултатите при постигането на целите;
- да се намалят изискванията за текстово докладване и да се насърчат добрите практики в ИТ като общи стандарти с отворен код;
- да се насърчат добрите практики за активно разпространение;
- да се хармонизират още повече граfiците и честотата на задълженията за докладване, за да съответстват на значимите нужди от цикъла на политиката;
- да се хармонизират и централизират (някои) аспекти от процесите, за да станат по-ефективни и ефикасни; и
- да се използват по-добре данните от източници на ЕС (като „Коперник“⁴) или директно от гражданите (например в контекста на науката с участието на гражданите⁵).

Като цяло модернизирането и усъвършенстването са възможни чрез последователното прилагане на най-добрите практики като част от по-общ подход. Ако това бъде направено, то би подсилило информационната база за политиката в областта на околната среда и също така ще направи процеса по-прост и по-надежден.

3. ОТБЕЛЯЗВАНЕ НА НАПРЕДЪК

Комисията работи от дълго време с държавите членки, за да усъвършенства докладването в областта на околната среда⁶. Наскоро Комисията задвижи няколко промени, които са отчасти вдъхновени от тази проверка за пригодност. Те включват промените в предложенията на Комисията относно законодателството в областта на отпадъците⁷ или отмяната на Директивата за стандартизиране на

⁴ www.copernicus.eu

⁵ Науката с участието на гражданите е разрастващ се световен феномен, който описва приноса на гражданите за генерирането на научна информация и познания (вж. „[Environmental Citizen Science](#)“, 2013 г.).

⁶ SWD(2016) 188.

⁷ COM(2016) 789 и COM(2016) 793.

докладите⁸, което ще доведе до реални ползи през предстоящите години. Промени вече са направени или са в процес на прилагане във всички основни области от политиката относно околната среда, като например въздуха, водата и природата (вж. таблица 1 от SWD(2017) 230 за общ преглед). Тези промени показват потенциала едновременно да се намалят разходите и да се подобри качеството на информацията.

В рамките на оценките на законодателството в областта на околната среда по Програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT) се разглеждат систематично проблемите при докладването и мониторинга в областта на околната среда. Тези оценки са главният двигател за промяна, където такава е необходима. Такъв е случаят например с оценката на Директивата INSPIRE⁹.

Постигнат е напредък не само по отношение на това, което се докладва, но и на това как то се докладва. Информационните технологии и инструменти направиха процеса на докладване много по-лесен и бърз и те се използват по-широко. Накрая, Комисията също проучва различни идеи и подходи, като например подобряване на активното разпространение.

4. ПЪТНА КАРТА ЗА ДЕЙСТВИЕ

Въпреки че от проверката за пригодност стана ясно, че докладването в областта на околната среда до голяма степен е пригодно за целта, бяха набелязани и проблеми, които трябва да бъдат решени (вж. раздел 2). Тяхното решение ще бъде потърсено като се предприемат действия в пет насоки, а именно:

1. получаване на правилната информация, в правилния формат и в правилния момент;
2. усъвършенстване на процеса на докладване;
3. насърчаване на активно разпространение на информация относно околната среда на европейско и национално равнище;
4. използване на други източници на данни и алтернативни подходи, които допълват докладването в областта на околната среда; и
5. подобряване на съгласуваността и сътрудничеството.

Тези действия отразяват нуждата от общ подход за докладване. Това означава да се премине от система, в която докладването се развива паралелно в няколко различни области от политиката относно околната среда, към по-стандартизиран подход, при който в политиките се налагат най-добрите практики.

За тази цел Комисията ще засили капацитета на Европейската агенция за околната среда (ЕАОС) да помогне за осигуряването на подобен подход, като се основава върху опита, инструментите и процесите, които вече са определени от Агенцията.

⁸ COM(2015) 593—596.

⁹ С Директивата INSPIRE се създава инфраструктура за пространствени данни в ЕС за целите на политиките в областта на околната среда и свързаните политики, които оказват въздействие върху околната среда (COM(2016) 478 и SWD(2016) 273).

Комисията ще прехвърли бюджет от програма LIFE (приблизително 3,1 милиона евро по време на тригодишна пилотна фаза) и по този начин ще позволи на ЕАОС да продължи с изпълнението на действието по модернизиране на електронното докладване (eReporting) (вж. действие 3 по-долу) и да помогне за изпълнението на няколко други, както е посочено по-долу¹⁰. Това ще допълни продължаващата подкрепа относно докладването и съгласуваните бъдещи задачи (например по отношение на политиката в областта на енергетиката и климата) и подобренията (например по отношение на Reportnet 2.0), както са изложени в многогодишната и годишната работна програма на ЕАОС. След това резултатът от тази пилотна фаза ще бъде взет под внимание при действията, последващи ръководените от Комисията оценки и съображения в мрежата EIONET на ЕАОС за Регламента на ЕАОС¹¹.

Резултатът трябва да е по-качествена информация, която се предоставя по-лесно и се използва по-широко. Това ще донесе ползи за всички, участващи в докладването в областта на околната среда или заинтересовани от него. Администрациите ще извлекат полза чрез намалената административна тежест. Тежестта за търговските дружества ще бъде намалена, ако администрациите на държавите членки прехвърлят повишената ефективност там, където дружествата участват в докладването и регулаторния мониторинг. Лицата, вземащи политически решения, ще разполагат с по-качествена информация за разработването на политики. Накрая, но не на последно място, европейските граждани, търговските дружества и администрациите ще имат по-добър достъп до по-добра информация относно околната среда.

4.1. Получаване на правилната информация, в правилния формат и в правилния момент

От проверката за пригодност стана ясно, че съществуващият процес за докладване в областта на околната среда до голяма степен изпълнява целта си, но могат да бъдат направени някои конкретни подобрения. Някои от тези подобрения, като хармонизиране на графиците, могат да бъдат направени само чрез изменения в законодателството. Други промени не изискват никакви законодателни изменения, но могат да бъдат свързани с много детайли.

Действие 1: Законодателни изменения в задълженията за докладване, определени в избрани законодателни актове

График: график, определен за различните законодателни актове, в съответствие с нуждата от предложение/я на Комисията

В допълнение към действията, които вече са описани в раздел 3, в рамките на това действие ще бъдат разгледани констатациите относно нуждата от изменение на отделни законодателни актове¹². На базата на по-подробен анализ на тези

¹⁰ Вж. действия 2, 5, 7, 8, 9 и 10.

¹¹ ЕАОС Регламент (ЕО) № 401/2009.

¹² В приложение 8 към оценката на проверката за пригодност (SWD(2017) 230) са дадени пояснения относно проблеми, които трябва да бъдат решени по отношение на всеки законодателен акт във връзка с използването на текстова информация, показатели, полезност, забавяния, съгласуваност и форма.

проблеми Комисията ще предложи законодателни изменения, които биха могли да се отнасят например до следното:

- хармонизирането на графиците/честотата за докладване, когато това е приложимо; и
- премахването на излишни или други задължения за докладване, от които вече няма полза.

С цел да осигури систематичен и съпоставим подход Комисията ще допълни подхода, посочен в насоките за по-добро регулиране, и ще въведе, доколкото е възможно, стандартни разпоредби за задълженията за докладване в областта на околната среда.

Действие 2: По-подробна оценка и промяна на задълженията за докладване, като част от една непрекъсната програма

График: непрекъсната работна програма

С цел да осигури систематичен и съпоставим подход Комисията ще приложи и подхода за докладване в областта на околната среда, описан в настоящия доклад, когато оценява съществуващото законодателство на ЕС в областта на околната среда и изготвя нови законодателни предложения (например като усъвършенства процеса на докладване или като подобри разпоредбите за информиране на обществеността).

Този по-общ научен подход ще бъде въведен чрез ангажимент за по-подробно разглеждане на докладването във всички предстоящи оценки и предложения¹³. Той използва редовните прегледи и оценки, които позволяват на Комисията, в сътрудничество с ЕАОС и държавите членки на ЕС¹⁴, да преглежда на всеки няколко години информацията, която е изискана чрез задължението за докладване. В същото време Комисията е в състояние да разгледа в по-общ план колко добре работи законодателството. В този контекст прегледът ще се фокусира систематично върху следните възможности:

- по-широко използване на ключови показатели и структуриране на информацията по най-важните въпроси относно прилагането, чрез позоваване на рамката DPSIR¹⁵ и насоките за по-добро регулиране на регулаторния мониторинг;
- където е възможно, хармонизиране на тези ключови показатели с по-широките политически нужди на целите за устойчиво развитие (ЦУР), 7-та програма за действие в областта на околната среда (Седма ПДООС) и

¹³ Пак там.

¹⁴ Експертни групи по докладване съществуват по повечето набелязани законодателни области и/или в рамките на мрежата EIONET на ЕАОС, която ще бъде използвана за прилагането на тази непрекъсната работна програма.

¹⁵ D: движещи сили (driving forces), P: влияния (pressures), S: състояние (state), I: въздействия (impact), R: реагиране (response).

прегледа на изпълнението на политиките за околната среда (EIR), за да се гарантира съгласуван подход;

- намаляване на нуждата за осигуряване на текстова и контекстуална информация или по-често използване на затворени въпроси с предварително определени възможни отговори, където е приложимо;
- използване на информация, която е обществено достъпна на национално равнище, вместо повторно изискване на информацията от държавите членки или търговските дружества.

В рамките на непрекъснатата програма също така ще бъде разгледана целта на докладването и нуждите от докладване, както и използването на докладваната информация. Освен това, съответните задължения за докладване ще бъдат прегледани, така че да съответстват на спецификациите на данните от INSPIRE или, ако е по-ефективно, така че спецификациите на данните да са адаптирани, за да се гарантира съгласуваност със задълженията за докладване. Целта е да се максимизират ползите от преминаването към оперативна съвместимост на данните без генериране на излишни разходи.

„Принципите за изготвяне на по-интелигентни доклади относно околната среда“, разработени по инициативата „Make IT Work“,¹⁶ ще бъдат взети под внимание в този процес на преглед.

4.2. Усъвършенстване на процеса на докладване

Основавайки се на вече направената инвестиция в процеса на докладване, може да се направи още, за да се използва изцяло непрекъснатият напредък при ИТ инструментите, включващ стандартизиране на практики и процедури.

Действие 3: Модернизиране на eReporting, включително чрез по-усъвършенствана Reportnet и при най-добро използване на съществуващата инфраструктура

График: очаква се Reportnet 2.0 да стартира през 2019 г., като след това постепенно ще разширява функционалните си възможности и показатели

ЕАОС стартира проект, наречен „Reportnet 2.0“, за да подкрепи и модернизира eReporting с най-новите ИТ решения. Reportnet е инфраструктурата на ЕАОС за подпомагане и подобряване на данните и информационните потоци и също така се използва от някои отдели на Комисията за техните процеси на докладване. Тя беше създадена за по-ранно поколение политика на ЕС в областта на околната среда и в момента е подложена на голям натиск, дължащ се на обемите данни, които се докладват понастоящем.

Комисията ще подкрепи преработването на тази инфраструктура за докладване, за да я утвърди като централния и усъвършенстван инструмент на ЕС за докладване в областта на околната среда (и вероятно друго докладване), който се простира отвъд настоящото ниво на амбиции на Reportnet 2.0 (целяща предимно да подобри

¹⁶ <http://www.ieep.eu/work-areas/environmental-governance/better-regulation/make-it-work/subjects/2015/08/monitoring-and-reporting>

капацитета и сигурността). Reportnet ще трябва да отговори и на нивата на амбиции, заложи в програмата на ЕС в областта на цифровия единен пазар, и по-конкретно на определените в плана за действие за електронно управление¹⁷ и Европейската рамка за оперативна съвместимост¹⁸. Комисията също ще проучи потенциала на Reportnet чрез използване на компютърни услуги „в облак“, за да прецени дали има полезни взаимодействия с изпълнението на предложението Регламент за управлението на енергийния съюз¹⁹. Комисията ще вземе под внимание поуките, извлечени от инициативата за Обща информационна система за околната среда (SEIS)²⁰, и ще доразвие постиженията и опита на секторни информационни системи като Европейската информационна система за водите или Информационната система за биологичното разнообразие на Европа.

В този контекст Комисията ще насърчи последователното и реалистично прилагане на правилата на Директивата INSPIRE. Оценката по REFIT на Директивата INSPIRE²¹ демонстрира, че текущото изпълнение на директивата не е напълно приведено в съответствие с нуждите за докладване съгласно законодателството на ЕС в областта на околната среда. Комисията вече е предприела стъпки да гарантира, че изпълнението на Директивата INSPIRE дава „приоритет на масивите от пространствени данни в областта на околната среда, по-специално на тези, свързани с мониторинг и докладване“²².

Действие 4: Разработване и изпитване на инструменти за събиране на данни на равнище ЕС

График: представяне на резултатите от изпитването през 2018 г.

Събирането на данни е начин институциите на ЕС да имат достъп до данни на национално или местно равнище, без да ги докладват физически. По принцип това дава възможност да има по-добър и по-гъвкав достъп до данни на равнище ЕС, като същевременно свежда до минимум неудобствата за други.

Досега не беше възможно да се разработи приложение на равнище ЕС, което ефективно да събира и използва обществено достъпни данни. Съществува известен опит, но ще е необходимо допълнително разработване и изпитване на подобни инструменти, преди те да могат да започнат да функционират. Комисията, заедно с ЕАОС, ще инвестира в разработването на такива инструменти и ще изпита някои първоначални идеи преди края на 2018 г. Това ще включва допълнително подобрение на геопортала на ЕС и неговата връзка с проекта Reportnet. Комисията също ще разработи практически насоки за това как събирането на данни може да се използва по-ефективно в политиката в областта на околната среда в бъдеще, за да отговори на въпросите, набелязани в проверката за пригодност (например относно правната сигурност).

¹⁷ COM(2016) 179.

¹⁸ COM(2017) 134.

¹⁹ [Вж. бележка 3 под линия.](#)

²⁰ COM(2008) 46 и SWD(2013) 18.

²¹ COM(2016) 478 и SWD(2016) 273.

²² <http://inspire.ec.europa.eu/document-tags/mig-workprogramme>

4.3. Насърчаване на активно разпространение на информация относно околната среда на европейско и национално равнище

Докладите не трябва да се ползват единствено от институциите на ЕС. Те например трябва също така да позволяват на гражданите да разберат по-добре състоянието на средата, в която живеят.

Действие 5: Разработване на насоки и насърчаване на най-добри практики за европейски и национални информационни системи за околната среда, в т.ч. по-добър достъп до данни по лесно разбираеми начини

График: насоки и примери за най-добри практики ще бъдат публикувани през 2018 г.

Комисията ще насърчи активното разпространение чрез насоки и споделяне на най-добри практики на европейско и национално равнище, при пълно прилагане на Директивата INSPIRE (вж. също действие 6). Тези насоки ще бъдат разработени чрез интензивни консултации с държавите членки и други заинтересовани групи. Те ще се основат на опита от секторните дейности и пилотните проекти, и по-конкретно на такива, които са извършени в контекста на структурираната рамка за прилагане и информиране (СРПИ)²³. Тази инициатива също ще се свърже с международните процеси на Орхуската конвенция като насърчи по-широко използване на електронни инструменти за активното разпространяване на информация до гражданите, по лесен за използване и достъпен начин.

От съществено значение е да се гарантира, че административните граници на държавите членки не представляват пречка за потока от данни и управлението на данни. Трябва да има безпрепятствен поток на информация между публичните власти и към гражданите. При изпълнението на това действие е важно това да е така и в трансграничен контекст, и независимо от държавата членка, от която произлиза информацията.

Накрая, всички данни относно околната среда трябва да са налични чрез свободен достъп и трябва да бъдат лесни за извличане и повторно използване, по-специално от изследователи и учени.

Действие 6: Насърчаване на пълното прилагане на Директивата INSPIRE, като се дава приоритет на масивите от данни, които са от най-голямо значение за прилагането и докладването на законодателството на ЕС в областта на околната среда

График: държавите членки следва да публикуват списък с приоритетни масиви от данни в съответствие с Директивата INSPIRE до 2018 г. и да направят преглед на напредъка през 2019 г. на базата на докладите на държавите членки

Като продължение на оценката по Директивата INSPIRE, Комисията е в процес на набелязване на масиви от пространствени данни (попадащи в приложното поле на Директивата INSPIRE), които са свързани със задълженията за докладване в областта на околната среда²⁴. Съгласно Директивата INSPIRE държавите членки

²³ За пример на подобен пилотен проект вж. <http://uwwtd.oieau.fr/>

²⁴ COM(2016) 478 и SWD(2016) 273.

трябва да създадат съответни мета данни за тези масиви от данни и да ги направят достъпни (чрез услуги за разглеждане, изтегляне и откриване) на национално равнище. В действителност малко държави членки са го направили. След като Комисията изготви подобен списък, в сътрудничество с държавите членки²⁵, тя ще проследи прилагането на задълженията по INSPIRE чрез механизмите, заложиени в посочената директива.

4.4. Проучване на потенциала на други източници на данни и подходи за допълване на докладването в областта на околната среда

Потенциалът за използване на други източници на данни, като „Коперник“ или науката с участието на гражданите, като инструмент за допълване на докладването или, в някои случаи, като алтернатива, е обещаващ. Въпреки това, опитът показва, че това може да не е лесно, а и някои въпроси трябва да бъдат решени.

Действие 7: По-добро използване на данни, генерирани чрез програмата „Коперник“

График: определяне на действия в избрани области през 2017 г.

Програмата на ЕС за наблюдение на Земята, „Коперник“, се състои от съзвездие от спътници, притежавани от ЕС, които събират безпрецедентен обем от данни от наблюдение на Земята. Тематичната информация, получена от „Коперник“, може да играе важна роля в процеса на гарантиране спазването на законодателството в областта на околната среда например като повишава информираността, като предоставя данни за наличие на неспазване и като дава насоки за проверки. Но подобна информация може също така да бъде от значение за мониторинга и докладването в областта на околната среда. Вече съществуват примери като използването на спътникови изображения за проследяване на промени в пасищата на територия от „Натура 2000“. С оглед насърчаване на тези разработки посредством последващи действия ще се проучи как данните от „Коперник“ могат да се използват, за да допълнят или като цяло да подобрят качеството на информацията, която се използва за процедурите за докладване и в по-широк смисъл за изготвянето на политиките на ЕС в областта на околната среда. Тези действия ще се основат на опита на ЕАОС и ще целят да доразвият изискванията на потребителите по-специално относно политиката в областта на природата, водите, както и морската политика. Освен това, полезните взаимодействия с Глобална система за земни наблюдения върху системите (GEOSS), част от която е „Коперник“, но също така и други международни и общоевропейски мрежи за наблюдение на Земята, също биха могли да бъдат проучени.

²⁵ [Предварителен списък е достъпен онлайн.](#)

Действие 8: Насърчаване на по-широко използване на науката с участието на гражданите за допълване на докладването в областта на околната среда

График: поетапни действия, водещи до разработването на насоки през 2019 г.

Друг обещаващ източник на допълнителна информация и данни относно въпросите на околната среда е науката с участието на гражданите²⁶. Тя предлага друг начин за събиране на данни относно околната среда, който е икономически ефективен и полезен за осигуряването на ранни предупреждения за тенденции в областта на околната среда и за конкретни проблеми. В същото време това повишава информираността и дава повече възможности на хората. Независимо от увеличаващото се количество научни данни и дейности от страна на гражданите, на практика научните данни от гражданите (все още) не се използват широко за официален мониторинг на околната среда (особено като се има предвид, че данните за някои области не са на същото равнище с научно посъвършенстваното оборудване за мониторинг) и докладване в областта на околната среда²⁷. Въпреки това те могат да доведат до официално докладване и действия, например ако гражданите докладват проблеми с местно депо за отпадъци, и да ги допълнят.

Комисията ще продължи да насърчава научните дейности с участието на гражданите чрез европейски програми за научни изследвания и иновации. Това включва разработването на технологии, позволяващи гражданите да имат принос (например като следят качеството на въздуха), като се насърчава координацията между съществуващи действия на регионално, европейско и международно равнище, а също така се насърчават и разпространяват най-добри практики.

4.5. Подобряване на съгласуваността и сътрудничеството

Действие 9: Подобряване на сътрудничеството при споделянето и използването на данни, събрани от други области, в полза на околната среда

График: набелязване на действия за сътрудничество през 2017 г., които да бъдат подобрени.

Съществуват връзки между докладването в областта на околната среда и докладването в други области на политиката на ЕС, по-конкретно политиките за селското стопанство, климата, защитата на потребителите и здравеопазването, енергетиката, морското дело и рибарството, както и статистиката. Ще бъдат разгледани някои области за подобряване на сътрудничеството при използването на съществуващи данни на европейско равнище. Информацията, предоставена на други отдели на Комисията, може да бъде използвана по-добре в някои области, за да предоставя сведения при определянето на политиката в областта на околната среда. Съществуват добри примери за това, например в областта на агроекологията и климата. Ще трябва да бъдат предприети и други действия, включващи оценка на степента, до която Регламентът относно статистиката на отпадъците е в съответствие със задълженията за докладване съгласно преразгледаното законодателство на ЕС в областта на отпадъците, след като то бъде прието.

²⁶ SWD(2016) 188.

²⁷ <http://eurobirdportal.org/>

В проверката на Комисията за пригодност относно задълженията съгласно законодателството на ЕС в областта на енергетиката²⁸ за планиране, докладване и мониторинг също се разглеждат свързани с това въпроси. Има потенциал за обединяване на ресурси и създаване на връзки (например за показателите или електронното докладване) в процеса на изпълнение и на двете упражнения за усъвършенстване.

Последващите действия ще бъдат изпълнени по начин, който създава положителни полезни взаимодействия за въпросните области на политиката.

Действие 10: Укрепване на сътрудничеството със съответните международни организации с цел усъвършенстване на докладването и управлението на информация между европейското и международното равнище

График: набелязване на действия за сътрудничество през 2017 г., които да бъдат подобрени.

Вече съществуват някои инициативи и механизми за сътрудничество между ЕС и международни организации, с цел усъвършенстване на докладването в областта на околната среда. В надграждане на това сътрудничество Комисията, заедно с държавите членки, ще положи допълнителни усилия да поставя системно въпроса в дневния ред на международните екологични споразумения, където това все още не е направено.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ И ПЕРСПЕКТИВИ

Проверката за пригодност на докладването в областта на околната среда и регулаторния мониторинг осигури изчерпателна информационна база за силните и слабите страни на настоящата ситуация. Като цяло, подходът към политиката в областта на околната среда е зрял и пропорционален. Настоящите инвестиции от държавите членки и органите на ЕС водят до значителни ползи. Това демонстрира, че законодателството на ЕС в областта на околната среда осигурява осезаеми ползи и че европейските граждани са информирани за тях. Въпреки тази като цяло положителна ситуация, много дейности за усъвършенстване са предприети или предстои да бъдат приключени. Проверката за пригодност също набелязва няколко конкретни и взаимосвързани области, при които могат да бъдат направени подобрения или могат да бъдат проучени нови пътища, например с оглед на възможностите, които новите технологии предлагат за осигуряване на бърза и географски специфична информация.

Тези допълнителни действия ще насочат докладването в областта на околната среда към повече прозрачност, по-фокусирано докладване и по-ефективен регулаторен мониторинг. Те ще усъвършенстват задълженията още повече, като по този начин ще намалят административната тежест, като същевременно подсилват нашата информационна база. Това ще донесе ползи за администрациите, търговските дружества и европейските граждани. Намаляването на административната тежест ще бъде постигнато при запазване или повишаване на

²⁸ SWD(2016) 396 и 397.

ползите — най-вече чрез подобрена ефективност и по-голяма прозрачност (т.е. по-широко разпространение на информация до гражданите).

Комисията ще следи напредъка при изпълнението на тези действия и ще направи преглед на ситуацията през 2019 г.

Приложение: Общ преглед на предложените действия

№	Действие	График
1	Законодателни изменения в задълженията за докладване, определени в избрани законодателни актове.	Графиците са определени за различните законодателни актове, в съответствие с нуждата за правене на предложение/я от Комисията.
2	По-подробна оценка и промяна на задълженията за докладване, като част от непрекъсната програма.	Непрекъсната работна програма.
3	Модернизиране на eReporting, включително чрез по-усъвършенствана Reportnet и при най-добро използване на съществуващата инфраструктура.	Очаква се Reportnet 2.0 да стартира през 2019 г., като след това постепенно ще разширява функционалните си възможности и показатели.
4	Разработване и изпитване на инструменти за събиране на данни на равнище ЕС.	Представяне на резултатите от изпитването през 2018 г.
5	Разработване на насоки и насърчаване на най-добри практики за европейски и национални информационни системи за околната среда, в т.ч. по-добър достъп до данни по лесно разбираеми начини.	Насоки и примери за най-добри практики ще бъдат публикувани през 2018 г.
6	Насърчаване на пълното прилагане на Директивата INSPIRE, с приоритет за масивите от данни, които са от най-голямо значение за прилагането и докладването на законодателството на ЕС в областта на околната среда.	Държавите членки следва да публикуват списък с приоритетни масиви от данни в съответствие с Директивата INSPIRE до 2018 г. и да прегледат напредъка през 2019 г. на базата на докладите на държавите членки.
7	По-добро използване на данни, генерирани чрез програмата „Коперник“.	Определяне на действия в избрани области през 2017 г.
8	Насърчаване на по-широко използване на науката с участието на гражданите за допълване на докладването в областта на околната среда.	Поетапни действия, водещи до разработване на насоки през 2019 г.
9	Подобряване на сътрудничеството при споделянето и използването на данни, събрани от други области, в полза на околната среда.	Набелязване на действия за сътрудничество през 2017 г., които да бъдат подобрени.
10	Укрепване на сътрудничеството със съответните международни организации, с оглед усъвършенстване на докладването и управлението на информация между европейското и международното равнище.	Набелязване на действия за сътрудничество през 2017 г., които да бъдат подобрени.